

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesima-
tertiâ Januarii, M. DCC. XXXVIII.*

M. NICOLAO LE TELLIER,
Doctore Medico, Præside.

An Rabies ab acido?

I.

ABIËS, [omnium morborum, præ specificarum
causarum ignoratione; signorum diagnosticorum ali-
quando diu latentium varietate; prophylaxeos dubiæ
incerta applicatione, cane pejor & angue; cujus dare
definitionem adæquatam admodum difficile; descrip-
tionem exarare non in promptu; quam tandem des-
cribere per partes, hic labor hoc opus] est morbus, morfu; oscu-

latu; linctu; partium mollium maxime oris, salivâ spumantium sola attractu; canis, felis, lupi, &c. rabidorum productus cum multiformis speciei diverforum stupendorumque symptomatum cohorte, Lues Pestis, Veneris, Morbillorum, Variolarum, Scorbuti, &c. innumeris quidem stipatur ægrotationibus; At Rabiei licet horreplus quidem comitatus, est tamen cur miremur, quod [non succedente, propter vulgi ignorantiam aut præjudicium, sanatione quia nimirum aut tardius aut perperam aut non omnino curatio adhibetur] non bruta tantum animalia, sed rationalia etiam,] quod quidem improbamus) suffocatione, propter contagii metum, crudelius enecentur. Nec Tarrantula, Scorpio, Basilicus, Hæmorrhous, Aspis Druyno-Serpens, &c. perniciosiorem stragem edunt. Illorum animalium quodque suo peculiari veneno singulariter & propriè afficit alia animalia quo diversè pro diversâ qua pollet indole ægrotant & agitantur; nec vim habent istud venenum refundendi in alia quod morfu, ictu, asslatu punctione haustum est; Ast Rabiei virus sobolescit multifariam, multisque modis augetur & propagatur. 1º. Quidem omnibus antehac relatis immittitur modis; dein quodque hac lue infectum animal alia & animalia conspurcat & fœdat, itaur fiat quasi naturæ transmutatio, morumque transfusio. Imò ipsamet imaginatio pervertitur; imprimunturque cerebro animalis rabidi ad instar rerum imagines, non conscia tamen [in homine] animâ. Illud clarè demonstratum nemo inficias ibit si ad functionum quarundam, quas mordendo, latrando, rictum diducendo, &c. id est repugnante naturali indole, spontè tamen imitantur, similitudinem aut analogiam, attentè prospiciat.

II.

TOT tamque enormia symptomata observando curiosius, si eorundem causam rimari est in animo; ad salivam attendas: hæc propagando veneno sæta viget, nec non pluribus variisque modis communicata inseritur; modò enim cum stupore, modò spasmis & motibus convulsivis, iisque diversis generis & moris agit. Morfus Tarantulæ choream infert; A Torpedine, veneno transmissio per retium funiculos in piscatoris manum, statim ipsam stupefieri videmus. Ex usu Pastinacæ sylvestris radicum, aut Lolii seminum usu homines insaniunt: nimia Opii & Mandragoræ Hyoscyami aut simillium dosis somnum altum & aliquando lethalem accersit: ab exili scorpionis ictu plura speciei diversa animalia interficiuntur, serpente celeriter in totum corpus veneno: Aspidis venenum cerebro, Pulmoni Leporem marinum officere legitur. Hæmorrhous Serpens sanguinem per omnes corporis meatus subito effundit; è pulmonibus enim sanguinis secreatio contingit, è ventriculo vomitiones, ex intestinis deje-

ctiones cruentæ; & ex vesicâ urinæ simul ac sanguinis oritur pro-
 fluvium; ulcera contingunt; diceret totum corpus uno vulnere la-
 borare. Druyni Serpentis percussione sequuntur fœtor, animi languor,
 ariditas totius corporis, vertigines caliginisque oculorum: A Basilici
 morfu, præcipua symptomata sunt, ardor totius corporis & tanta
 putredo, ut carnes lividæ ad motum licet levem à corpore sece-
 dant. Morsûs Sepedonis signum pathognomonicum est pilorum ex
 capite superciliis & palpebris defluvium nec-non universi corporis
 putredo, quâ non solum carnes sed etiam ossa pereduntur consumun-
 turque: Rabiei autem pernicies tam efficax in penetrando, ut etiam
 integrâ cute, at multoties citiùs promptiusque morfu vel minimo,
 corporis interiora subeat; vis ejus adeo præfens, ut ex ea sede quam-
 primum attigerit, sensim corporis partes principes & artus invadat,
 dum corpus omne labefactetur.. Mirum dictu; sola spuma in vestes
 injecta, suis miasmatis introsubiens, spiritus, sanguinem, humores,
 partiumque substantiam, si quibuscumque Authoribus fides adhibenda, infi-
 cit veneni contagio; imò ipsamet spuma exsiccata licet, labiis aut lingua
 si excipiat, evolvitur tandem paulatimque rependo serpit, donec
 quoquoersum omnia corruperit membra. Osculum Rabido ani-
 mali datum, contactus vulneris aut infecti instrumenti, esus lactis
 aut carnis Rabidorum clam idem præstant: Nescit sapius æger
 quanta luis malitia lateat: Augescit malum, sed tam segniter ut
 raro ante diem vigesimum, imò interdum, non-nisi uno vel plu-
 ribus annis, se ullis prodant symptomatis: Per has moras nec fe-
 bris, nec alia ægritonia sentitur; at cum virus sensim sine
 sensu in cor usque & cerebrum penetraverit, citiùs oculivè pro
 tempestatis, tangentis aut mordentis, & tacti aut morfi, eorumque
 temperiei, morbi pravitatis, sanguinis & humorum diatheseos,
 victûs rationis, &c. statu aut gradu, tunc vellicantur præcordia,
 dolet ulceris cicatrix aut vicina loca quibus incedit venenum; lassitu-
 do ingruit per membra; in musculis tarditas, somnus, inquietu-
 dine, convulsione, subsultu turbatus; suspiria, solitudinis stu-
 dium, &c. continenter exacerbantur; hæc omnia stragis imminen-
 tis, lethique mox futuri sunt signa prænuntia; accedit ingens tri-
 stitia; respiratio difficilis; ad aquæ, & liquoris cujusque maxime
 pellucidi præsentiam, tremor, horror; furentis in morem huc illuc
 effrenata agitatio; in præsentia objecta promiscuè, sed maxime in
 animalia dentibus, manibus, totiusque corporis conatu, invitus nec
 voluntate reprimendus, impetus; glutinis & bilis porraceæ nonnun-
 quam vomitio, febris ingens, sudor gelidus, vox rauca, syncope;
 mors.

SALIVA [omnium in corpore dissolutionum prima, vi, & serie, causa; alimentorum in ore digestionis incœpta artifex primaria; eorum cum aëre miscendorum, dentibus terendorum, faucibus glutendorum adiutrix utilis aut necessaria; loquelæ, sibili, risus, spuationis, cantûs, organa irrigans; succo pancreatico analoga, eoque, vi, necessitate prior; cibis imprimens suæ naturæ ac indolis similitudinem & characterem; menstruum universum; saporum vehiculum.] est liquor lymphidus, serosus, leviter fermentaceus, ex sanguine arterioso in parotidibus ex variis faucium orisq[ue] glandulis secretus, & per vasa salivaria aliosq[ue] salivales transitus in os effusus; cibi masticati atq[ue] ipsâ, id est salivâ, imbuti secuturæ in ventriculo alterationis ac fermentationis rudimenta præ se ferens; ad faciliorem misti partium salini ad instar vinculi intricatarum solutionem, ipsissimè partibus juvatus; omnes alimentorum fermentationis condiciones in se continens scilicet liquorem acidum cum spiritu volatili in aqua copiosa temperatum &c. Succus salivâlis & gastricus suo acido sulphureo imprægnatus lacteum chylo colorem induunt & dulcem saporem conferunt; dum chylus in intestinorum cavitatem deferretur bilem & succum pancreaticum ostendit, iterum subigitur ope salis lixiviosi in bile dominantis, & spiritus acidi visciditas alimentorum comes infringitur & immutatur, fit salium acidorum cum salibus alkalinis concentratio adeoque cum ipsis conjunctio: ab acore vindicatur, majorem volatilitatem acquirit & illo sale lixiviali oleoso mitigatur; tunc à communi vinculo solute partes & à se se invicem secedentes, nec non ab allabente succo pancreatico, qui parum à salivâ differt, ampliùs dilatæ transcolantur & exprimuntur in venas lacteas, peristaltico intestinorum motu; reliqua pars excrementitia bilis colore infecta per alvum egreditur. Si quis in salivâ inesse fermentativam vim dubitat is ad sequentia experimenta attendat: sumatur farina quæ salivâ inspergatur, paucâ aquâ tepidâ subigatur, in loco tepido servetur massa, donec spiritus sub acidi à calore non nihil volatilifentur, massæ particulas pervadant dilatent, expandant; tunc si hujus massæ frustulum in farinæ modio, eodem ritu misceatur, turgescens tota massa fermentata deprehendetur. Idem accidit chylo & sanguini venoso dum simul miscentur ad cor & pulmones ituri; chylus enim novâ sed levi insensilique fermentatione magis ac magis ex mitione hæc dulcescit & exaltatur. Nec minus probat salivæ aciditatem color ruber quem Heliotropii succus acquirit si eâ imbuatur: Idem efficit massa salino-acida in cucurbitæ fundo post destillationem remanens more aliorum acidorum; Item ructus acidus in eupepsiâ, ejus privatio in

aperitâ, febribus, dysenterici &c. ejusque restitutio, convalescentiæ signum. Dubitas adhuc lege observationem sequentem. Medicamenta chalybeata ore sumpta, paulopost sulphureum excitant nidorem; & per secessum nigra vacuantur excrementa: Si liquoti cuilibet, aut sulphure, aut sale volatili imprægnato liquorem acetosum affundas, illico lactescit; idem observatur in præparandis & sulphuris lacte, & resinosis vegetabilium extractis; item spiritus cornu cervi aut fuliginis (sale volatili plurimo refertus) si liquori acido cum aquâ simplici permisceas colorem lacteum acquirit. Eadem fit coagulatio in mercurio salivâ extincto: Eadem salivâ cochlear imbutum lacti ferventi infusum, illud coagulat; unde acescendo partes à se invicem secedunt.

I V.

ENERGIAM salivæ ab acido repetendam constat patetque attendenti ad omnia, quæ Rabidis eveniunt, effecta: Lue rabidâ contaminatus salivarius humor alimenta primum, deinde ex iis confectum chilum, deinde humores, nervos, spiritus, labe fœdat, & labiem communicando pituitæ intestinali, in duodeno cum bile & succo pancreatico mistus per omnes deinde corporis canales, iteratis sanguinis & lymphæ circuitibus, liquorem infectum in ore à quo primum contraxerat contagium, iterum magis ac magis depravat. Halitu, tactu, vulnere, aut aliâ quâque ratione adveniat virus, post plures paucioresve humorum sanguinisque circuitus, pro ægotantis naturâ; temperie, statu, loco, tempestate & toxici vi & potestate evolvuntur acidi-salis suprà dicti effectus, continuo acidius redit; humores tunc sanguinem componentes quos penitus ingreditur, permiscet ac confundit; unde febris ingens quæ aucta sitim excitat enormem, cum horripulatione in paroxysmis. Hinc in œconomia animali nullus ordo sed horror inhabitat; præcordia suffocantur; pondus, dolor, anxietas, corporis totius agitatio, convulsio invalescunt; nec animi pathemata minus suspicienda, tristitia, furor, animalis cujusque perversus instinctus; nec cani fidelitas, nec agno timiditas, nec ipsimet aliquandò ratione prædito animalis humanitas suo gaudet genio. Tunc bile aut inerte aut pauciori, salivâ ex acidâ acidiorè facta oriuntur alia diversaque diversarum ægotantium symptomata.

V.

ANT-ACIDA ergo omnibus cujusque speciei auxiliis præstenda. Quis negabit [contraria curantur contrariis] ant-acida hic loci convenire ubi acidum deprehendi venenum demonstrat experientia, comprobatur ratio, confirmatur methodus curativa. Acidum ubique occurrit, modo adsit aut salivæ, aut muci, lachrymæ, pituitæ, lymphæ, succi gastrici, liquoris pancreatici, lactis, tantil-

lum quo dissolutum agat & cum veneno firmiter annexum magnam animalium, quæ offendit, stragem edat; agit autem aut quiescit, latet, aut evolvitur plus aut minus, citius tardius pro diversorum in quibus natat liquidorum quantitate, eorum variâ quâ aguntur, vi; diversis alimentorum, quæ ingeruntur conditionibus, multiplici sanguinis & singulorum quæ faciunt vitam humorum temperie & miscelâ &c. Si acidum, quod sat manifestum, inquirat ratio experientiâ suffulta, de effectibus, quos dereget judicabit; symptomata perpendet; & quod clariùs patebit traditionis serie, examinis modo ac observationum repetitione, ant-acida genuinum esse hujus veneni imò specificum remedium liquebit. Galenus scripsit neminem unquam mortuum esse qui antidoto fuerit usus ex *Æschro-* nis præceptoris sui mente; sic præparatum in ædibus recondebatur medicamen: sume caneros vivos æstivo tempore quando sol per leonem transit luna decima octava; in patella æris rubri calcinentur: Dosis hujus pulveris aquâ diluti cochlear unum per dies quadraginta: si vero curatio post aliquot dies incepta à morbi initio, tunc dosis cochlearia duo; huic remedio si adjicias thus & gentianam multo præstantius remedium fieri declaravit Galenus; hæc praxis rationi & methodo congruit, nam crancorum alkalino fixo, fermentum acido volatile rabidum fixituo absorbetur transmutatur: nec amplius genus nervosum vellicare potest acoremque à gentianæ & thuris vi amara balsamicaque infractum & emendatum deponit. Hanc methodum secuti sunt ferè omnes Medici: Oribasius, Scribonius largus, Ætius, Rufus, Possidonius; sed maximè Palmarius, Mayernus, Grew, Fernelius, Sennertus &c. Neminem invenies qui exhibitis generalibus remediis ad Ant-acida non confugerit: Deest ergo hodie huic methodo & ex ignari negligentia vulgi: sed experientia, ratione, & praxi constat profligandæ Rabiei Ant-acida convenire.

Ergo Rabies ab acido.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI

M. Jacobus - Franciscus Vandermonde.	M. Claudius - Carolus de Jean.	M. Petrus le Tonnelièr.
M. Adrianus Malaval.	M. Franciscus - Felicias Cochu.	M. Nicolaus Andry, Antiquus Facultatis Decanus & Lector Regius.
M. Jacobus - Albertus Hazon.	M. Ludovicus - Florentius Bellot, Chirurgia Professor designatus.	M. Joannes-Baptista Chomet, Medicus Regis Ordinarius, & à Regiâ Scientiarum Academiâ Veteranus.

Proponebat Parisiis GUIDO ANDRÆAS GARNIER,
Parisiensis, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1738.
à sextâ ad meridiem.